

torji naj skrbe, da se nagrade za ženska ročna dela primerno povečajo, ker drugače ne bo uspešnega pouka na jednorazrednicah ali pa še — nobenega!

Dostavek uredništva. Za ta važni pouk pač naša dežela, oziroma deželni zastop najmanj stori. V vseh kronovinah, posebno v sosednih vedo ta predmet bolje ceniti, nego pri nas. V proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1891. se je za pouk v ženskih ročnih delih postavilo kot redna potreščina 0, kot izredna pa 1.300 glđ. Ker na večrazrednicah oskrbujejo ta pouk večinoma redne učiteljice, porabi se ta vsota večinoma — a ne vsa — za jednorazrednice, katerih imamo izven Ljubljane 177. Da se vsa ta vsota porabi le za jednorazrednice, spada povprečno na jedno šolo 7 glđ. 34 kr. ali 4-6 kr. za jedno uro (!). Tako se podpira pri nas predmet, ki je tolike važnosti za narodno gospodarstvo.

Z Jesenic na Gorenjskem. Dovolite, gospod urednik, da v cenjenem društvenem listu pokažem skelečo rano, katero je vsekali III. postno nedeljo tu raz lece čitanj, učenj pastirski list, ker mu duhovni gospod ni dodal nobenega komentara in kako ga je naše priprosto ljudstvo umelo. Hotel sem sicer molčati o tem, misleč, ljudstvo bode kmalo pozabilo. 17. t. m. pa sem se prepričal, da sem terti že kali sad napakega razumljenja.

Ta pastirski list je bičal šole in učiteljstvo sploh. Vsi trije učitelji smo poslušali v cerkvi to čitanje, a bili smo vsi nekako elektrizirani, ker so se oči poslušalcev na nas obračale. Gospodičina tovarišica, sedeč v klopi pred velikim oltarjem, zardela in kakor okamenela, ni se genila, dokler vse ljudstvo cerkve ni ostavilo. — Pojasnilo ljudstvu konec lista bi bilo vse popravilo, kakoršno so dostavili, naši katoliški šoli in našemu katoliškemu učiteljstvu prijazni gospodje duhovniki, kakor sem poizvedel pri svojih tovariših! samo pri nas in v Gradu se je dozdevalo umestno, učiteljstvo in šolo metati v jeden koš z židovskimi učitelji in s šolo, kakoršna je po deželah z mešanimi veroizpovedanji.

Takoj isto nedeljo po popoldanski službi božji grem sprehajajoč se mimo kopice ženic, ki so se prav

živahno pomenkovale, in čul sem, predno so me opazile, prav razločno besede: „Danes niso pridigovali drugega, kakor o učiteljih, kako slabo otroke uče“. Zapazivši me, se namesto navadnega pozdrava, nekako odrevenele, obračajoč le oči za krivovercem — učiteljem!

Zato sem s tovarišema gospoda kateheta prosil, naj vsaj prihodnjo nedeljo nekoliko ljudstvu pojasni, da, kakor je njemu dobro znano, ne more se nam in naši šoli kaj takega očitati, a tega ne on, ne gospod krajni šolski ogleda ni hotel storiti, rekoč: „Vas in naše šole se ta list prav nič ne tiče“!

Ljudstvo pa tega ne ve, in baš zatorej mu treba pojasnila!

Da je ta list priprostemu ljudstvu, kolikor ga je razumeti moglo, stanovito v spominu ostal, priča naslednji dogodek: Dne 17. t. m. popoldne zapustivši šolski prah, grem na pošto brat časnike.

Polno omizje v prvi sobi sedečih fantov me prijazno pozdravi: „Dober dan, gospod učitelj!“ A jeden med njimi, F. K., hotel je pokazati, da si je tudi on kaj iz tistega pastirskega lista zapomnil, udari ob mizo kričeč: „To ni noben gospod učitelj, to je hudič — to je Antekrist!“ —

Tudi še mnogo drugih nasledkov omenjenega lista brez pojasnila bi navedli lahko jaz in moja tovariša. A bodi dovolj, kar sem povedal. Samo to moram reči: Mi učitelji nismo nikaki nasprotniki konfesionalne šole — saj jo že imamo — zatorej pa tudi prav resno prosimo častito duhovščino, naj nam ne izpodkopava spoštovanja pri otrocih in pri roditeljih.

K. Bernard.

Opomnja uredništva. Tudi od drugih strani so nam došla poročila jednake vsebine. Kolikor mi naše šolstvo in naše učiteljstvo poznamo, so pri nas tožbe o sedanji šoli glede verske vzgoje neopravičene in smo se nadejali, da se hode z ozirom na to, da se vse naše učiteljstvo resno prizadeva, če. gg. katehete pri pouku podpirati in z njimi v soglasji mladino vzgajati, povod, kjer se je ta pastirski list b. al. dodalo pojasnilo, da se stvar ne tiče naših šol. Radi pripoznavamo, da se je po večini to pač storilo ter bode to gotovo pospeševalo složno postopanje pri pouku in vzgoji, v prid narodn in — veri. Obžalovati mo amo torej, da se povod ni tako taktično postopalo, še posebno z ozirom na to, da imamo verodostojna poročila z dežele, kako se tu in tam ravno verouk v šoli — zanemarja, katerih poročil pa zbog ljube sloge še nismo objavili.

Društveni vestnik.

Iz vdovskega učiteljskega društva. 1. (Odbojova seja dne 8. sušca t. l.) Navzočni: predsednik dr. Anton Jarc, odborniki: Janez Borštnik, Matej Močnik (tajnik), Andrej Praprotnik, Janez Tomšič in Andrej Zumer.

Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje dne 29. grudna 1891. — Tajnik poroča dalje o poslo-

vanji začeti od zadnje seje. — Na ekvivalentu se je plačalo IV. kvartal l. 1890. 992 glđ. V tiskarni je bilo plačati le 8-09 glđ. — Hvala se izreče, uredništvu „Učit. Tov.“, kateremu se ima društvu zahvaliti da so bili stroški za toliko tiskovin tako nizki. — Potem deželne vlade je društvo dobilo dne 23. prosinca t. l. odgovor na svojo ulogo dne 24. vinotoka

1890. zaradi premembe društvenih pravil, kakor so bila nasvetovana pri občnem zboru m. l. G. kr. ministerstvo notranjih zadev smatra vdovsko učiteljsko društvo za „zavarovalno društvo“, ki spada pod asekurančni zakon od dne 26. listopada 1852. l. a ne pod združni zakon („Vereinsgesetz“) z dne 5. listopada 1867, tedaj tudi prenaterejenih pravil ni odobrilo, ter daje navod, kako se imajo pravila ustanoviti. Pred vsem se imajo ločiti sedanji in na novo pristopivši udje, in temu primerno urediti vplačevanje in izplačevanje (premiije.)

Prenaredba se načelno sklene iz istih razlogov, kakor se je m. l. pri občnem zboru poudarjalo in je sedanji sklep le posledica sklepa občnega zbora, a vendar stvar še ni dozorela, preosnova se še le vrši. —

V društvo se sprejmó naslednji g. g.: Mihael Debelak r. 22. kimovca 1865 oženjen, učitelj v Trsteniku; Anton Likozar r. 11. grudnia 1857, oženjen, učitelj v Goricah; Toman Janez r. 4. kimovca 1863, oženjen, učitelj v Moravčah; Janez Vogelnek neoženjen, učitelj v Idriji, r. 29. prosinca 1863, vsi 4 soglasno in poslednjič Janez Rodič oženjen učitelj v Šent-Juriji pri Svibnem r. 26. kimovca 1841 po živahnem razgovoru z večino glasov; po pravici se je namreč poudarjalo, da bi bil prosilec že davno poprej mogel in moral pristopiti i. dr. — Vseh 5 je bilo sprejetih po izrečeni želji po starih pravilih vsled katerih gre po § 7 vplačati toliko goldinarjev kolikor je kdo star in ~~se~~ zasedaj na leto plačajo po § 8. oženjeni 6 gld., samski 4 gld., zato pa dobe po § 12. vdove in sirote pravico do pokojnine po 100, oziroma po 25 gld. To je sedaj vse prav; ali ta pravila imajo pa še druge §§. Tako namreč pravi § 8.: Letnina se plačuje do konca meseca prosinca, kdor do konca malega travna ne plača, ravna se znjim, **kakor da bi izstopil**; dalje pravi § 7.: Kdor ne more pri vstopu h kratki plačati vstopnine, more jo plačati v 2 letih v poluletnih obrokih, in sicer „vselej naprej“. Je pa v teh pravilih še § 22. pod VI. „Občni zbor“. Ta § slove tako-le: „Občni zbor sklepa, kedar je treba **povišati letnino**“. Seveda dosihmal se ni bilo treba ozirati se na ta §., ki je bil precej l. 1861 v pravilih, in je ostal tudi v pravilih l. 1882, a okoliščine morejo priti, da se bode treba sklicevati na ta §. To naj bi dobro preudarili posebno tisti, ki zahtevajo jednake pravice za starejše in mlajše vplačnike. Iz tega se tudi vidi, zakaj je treba pravila prenatrediti. Na novo pristopivši udje naj blagovoljno tudi na to gledajo, da se po § 5. sedanjih pravil vplačani zneski nikdar ne povračajo tudi ne, ako dotičnik hoče še vplačevati, pa se je z dežele preselil, dosihmal smo ustanovnikom z l. 1861 še dovoljevali, da so ostali udje, ako so se z dežele na kako drugo učiteljsko mesto podali; na novo pristopivšim udom se pa to ne more dovoliti, pravila tolmači le odbor, a ne vsak sebi v korist.

Tajnik podaje pregled društva od njega začetka do sklepa društvenega l. 1890. — Udov takih, ki imajo po §§ pravico do društvenega premoženja je bilo 66 — t. j. takih ki so že l. 1889 pristopili in vse vplačali. — Na vstopnini je bilo vplačanega od l. 1861. 1587-60 gld. — a na letnini 6936 gld. skupaj tedaj 8523-60 gld. — Sklep računov m. l. imajo učitelji pri rokah, vsaj je bil vsem vročen, naj ga pregledajo. — To je matematična podlaga za strokovnjaško preračunjanje, ki se ima izvršiti. Da se je premoženje od 6000 gld. naraslo do blizo 50.000 gld. — je poglavitno ta-le vzrok: a) prvih deset let ni bilo skoraj nič vdov in sirot, in se je le malo izplačalo; b) režija ves čas od začetka do današnjega dne ni skoro prav nič, ali malo stroškov prizadela, kajti sedanji predsednik je bil ob enem tudi podpornik v denarjih, c) Nekaj je pa tudi to, da si učitelji niso hoteli dobrot tega društva v korist obračati. — No, kar se odbora tiče, smo bili dosedaj pri sprejemu zelo popustljivi, a vsaka stvar ima svoje odločene meje; ako bomo zanaprej bolj strogo postopali, zgodilo se bode to le društvu na korist. — Učitelji naj bi jedenkrat spregledali, dani društvu na korist, ako pristopijo, marveč da so dolžni skrbeti po svoji moči za svoje, vdove dobivajo le male svote za pokojnino, to menda sami dobro vedo.

Končno se sklene učitelje še jedenkrat opozoriti na postavne posledke, ako v pravem času svojih dolžnostij do društva, kakor so se bili sami zavezali, točno ne zvrše.

Ude vdovskega učiteljskega društva vabimo, da letnino za 1891. plačajo do konca mesca malega travna, sicer se iz društva izbrisajo; udje pristopivši l. 1890. naj plačajo, ako še niso, polovico vstopnine do 1. vel. srpana t. l.; a pristopivši t. l. 1891. naj plačajo vsaj četrtino dotične vstopnine do 1. vel. srpana t. l., sicer se smatrajo, da so molče izstopili iz vdovskega društva. — Leti preizkušnje se štejeta udom od dne prvega uplačevanja, ako pa kdo vplača prej, kakor je bil v društvo formalno sprejet, pa od dne dotičnega sklepa odborovega.

Iz Krškega. Vabilo. „Pedagogičsko društvo bode dne 9. malega travna t. l. zborovalo na Čateži pri Brežicah s sledečim sporedom:

1. Izlet k sv. Miklavžu in sv. maša ob 8. uri.
2. Društveno zborovanje ob 9. uri v šolskem poslopju na Čateži:
 - a) Zapisnik zadnjega zborovanja in došli dopisi,
 - b) Lavtarjevo računilo in njegove računice, poročila dr. T. Romih,
 - c) volitev delegatov za zborovanje „Zveze“ v Trstu,
 - d) nasveti.

K obilni udeležbi vljudno vabi odbor,

Opomba. Skupni obed s častitimi društveniki brežko-sevniškega učiteljskega društva bode v Brežicah.